

CONSILIUL CONCURENȚEI

**IMPACTUL ECONOMIC ȘI SOCIAL AL
AJUTOARELOR DE STAT PENTRU
RESTRUCTURARE,
ACORDATE ÎNTREPRINDERILOR AFLATE
ÎN DIFICULTATE**

BUCUREȘTI
Noiembrie 2010

Monitorizarea ajutoarelor de stat de către Consiliul Concurenței

Consiliul Concurenței este autoritatea națională căreia i s-a încredințat administrarea Legii Concurenței nr. 21 /1996 și a Legii nr. 143 /1999 privind ajutorul de stat (abrogată începând cu data de 1 ianuarie 2007 prin Ordonanța de Urgență nr. 117/2006 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, aprobată prin Legea nr. 137/2010).

În acest context, Consiliul Concurenței desfășoară activități de monitorizare a măsurilor de ajutor de stat implementate de autoritățile publice, urmărind modul de respectare a prevederilor comunitare în domeniul ajutorului de stat.

Obiectivul studiului de impact

În vederea determinării efectelor generate de implementarea unor măsuri de sprijin acordate înainte de aderarea României la Uniunea Europeană pentru restructurarea unor companii ce înregistrau probleme în desfășurarea activității, Consiliul Concurenței și-a propus să evalueze *„Impactul economic și social al ajutoarelor de stat pentru restructurare, acordate întreprinderilor aflate în dificultate”*, prin elaborarea unui studiu de impact.

Analiza a avut în vedere măsurile de sprijin ce au susținut planuri de restructurare ce s-au finalizat în perioada 2008-2009 și au fost autorizate de Consiliul Concurenței în mod individual, pentru fiecare beneficiar.

Sursele de informații utilizate

- baza de date preliminară cuprinzând toate informațiile deținute de Departamentul de ajutor de stat din cadrul Consiliului Concurenței;
- informații puse la dispoziție de Departamentul de concurență din cadrul Consiliului Concurenței referitoare la piețele pe care companiile activează;
- date transmise de furnizorii de ajutoare de state pentru restructurare, identificați cu ajutorul Inventarului ajutoarelor de stat gestionat la nivelul Departamentului de ajutor de stat. Informațiile au fost colectate prin intermediul unor chestionare completate de cinci furnizori (AVAS, MFP, Ministerul Economiei, Ministerul Educației și Ministerul Muncii);
- date transmise de beneficiarii măsurilor de ajutor de stat, colectate prin intermediul unor chestionare cu ajutorul inspectorilor de concurență din cadrul Direcției Teritoriale a Consiliului Concurenței;
- Registrul Comerțului, Institutul Național de Statistică.

Structura studiului de impact

- noțiuni utilizate în procesul de acordare și autorizare a ajutoarelor pentru restructurare;
- informații privind întreprinderile supuse analizei;
- informații privind ajutoarele de stat acordate;
- informații privind planurile de restructurare implementate de beneficiari;
- evoluția beneficiarilor de ajutor de stat pe parcursul programului de restructurare;
- efectele economice și sociale ale măsurilor de ajutor de stat;
- ajutor de stat pentru restructurare vs. lichidare;
- concluziile studiului.

Noțiuni utilizate

Întreprindere în dificultate: firma care nu este capabilă, fie prin resurse financiare proprii, fie prin resursele pe care poate să le obțină de la proprietari/acționari sau creditori, să acopere pierderile și care, în absența unei intervenții din exterior din partea autorităților publice, vor conduce, pe termen scurt sau mediu, aproape sigur la ieșirea din circuitul economic a acesteia.

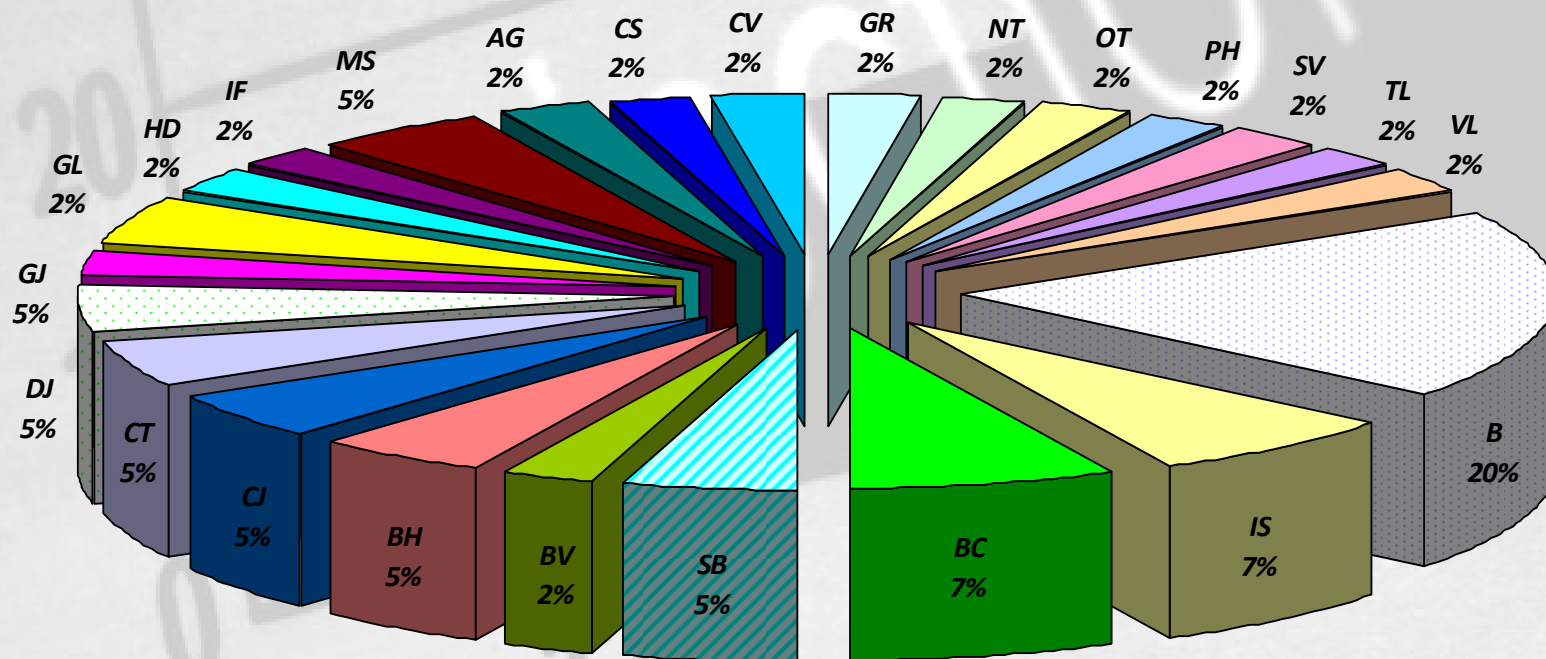
Ajutor de stat pentru restructurare: măsura de sprijin acordată unei întreprinderi în dificultate pentru a deveni viabilă pe termen lung, condiționată de implementarea unui plan de restructurare.

Măsuri compensatorii: măsurile necesare a fi implementate de beneficiarii ajutorului de restructurare în vederea minimizării efectelor negative asupra condițiilor de comerț.

Informații privind beneficiarii de ajutor de stat

Localizare (repartizare pe zone de dezvoltare și județe)

Zone de dezvoltare	BUCURESTI ILFOV	SUD	NORD EST	CENTRU	NORD VEST	SUD VEST	SUD EST	VEST	Total
Nr. agenți economici	9	3	8	6	4	6	4	2	42

Sursa: Oficiul Național al Registrului Comerțului; chestionare beneficiari.

Informații privind beneficiarii

Sector de activitate

Sectoare de activitate	Industria extractivă	Industria prelucrătoare	Construcții	Transport rutier de mărfuri și transport fluvial	Cercetare dezvoltare în alte științe naturale și inginerie	Total
Nr. agenți economici	5	32	1	3	1	42

Sursa: Oficiul Național al Registrului Comerțului; chestionare beneficiari.

Situație juridică

Situația juridică actuală	Nr. firme
firmе active	37
firmе active, dar aflate în prezent în procedură de insolvență	5
TOTAL	42

Sursa: Oficiul Național al Registrului Comerțului; chestionare beneficiari.

Informații privind beneficiarii

Capital social

Capitalul social	Nr. firme
a crescut	31
a scăzut	3
nu s-a schimbat	8
Total	42

Situația juridică actuală	Pondere în capitalul social total
firmе active	82,14%
firmе active, dar intrate în insolvență	14,30%

Sectorul de activitate	Capital social total (lei)	Nr. firme	Valoarea medie a capitalului social (lei)
industria prelucrătoare	780.055.275	32	24.376.727
industria extractivă	383.623.501	5	76.724.700
transport rutier de mărfuri și transport fluvial	74.984.408	3	24.994.803
construcții	7.279.140	1	7.279.140
cercetare dezvoltare în alte științe naturale și inginerie	1.791.747	1	1.791.747
Total	1.247.734.070	42	-

Sursa: Oficiul Național al Registrului Comerțului; chestionare beneficiari; Ministerul Finanțelor Publice.

Informații privind ajutoarele de stat acordate

Decizii de autorizare și furnizori

An	Nr. decizii de autorizare emise
2004	5
2005	15
2006	22
Total	42

Nr. Crt.	Furnizori de ajutor de stat	Nr. agenților economici sprijiniți prin măsuri de ajutor de stat implementate de furnizor
1	Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Statului	37
2	Ministerul Finanțelor Publice	26
3	Autorități publice locale	10
4	Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale	8
5	Ministerul Economiei și Comerțului	7
6	Casa Națională de Asigurări de Sănătate	4
7	Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului	1
8	EximBank SA	1

Informații privind ajutoarele de stat acordate

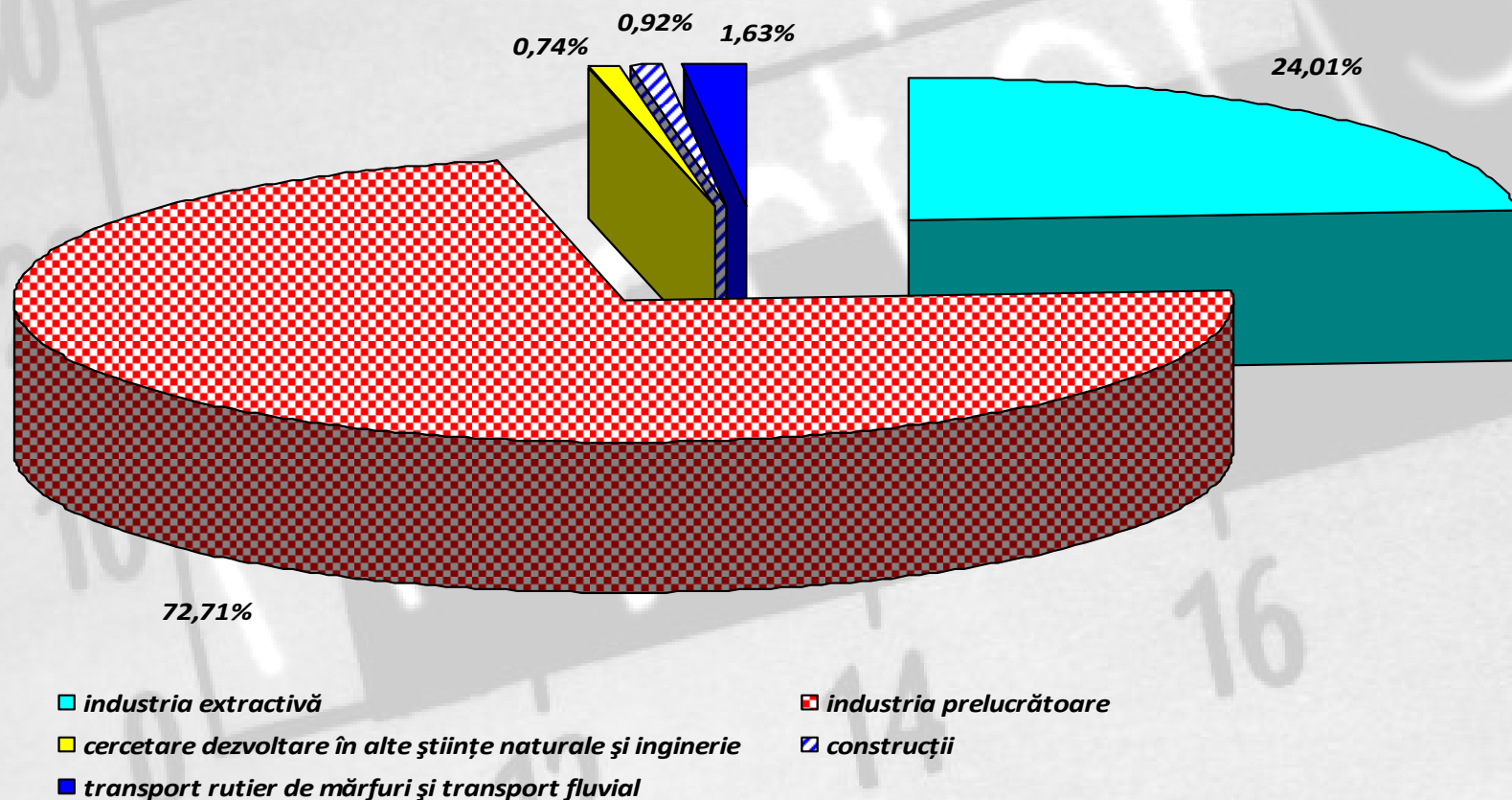
Cuquantum ajutor de stat autorizat și plătit

Cuquantum ajutor de stat autorizat	Cuquantum ajutor de stat plătit	Diferență neplătită
1.686.664.904,32 lei	1.548.646.396,26 lei	138.018.508,06 lei
100%	91,81%	8,19%

	Firme active	Firme active, în insolvență	Total
Nr. firme ce au primit integral ajutorul de stat autorizat	10	0	10
Nr. firme ce au primit mai puțin ajutor de stat decât valoarea autorizată	27	5	32
Nr. firme ce au primit mai mult ajutor de stat decât valoarea autorizată	0	0	0
Total	37	5	42

Informații privind ajutoarele de stat acordate

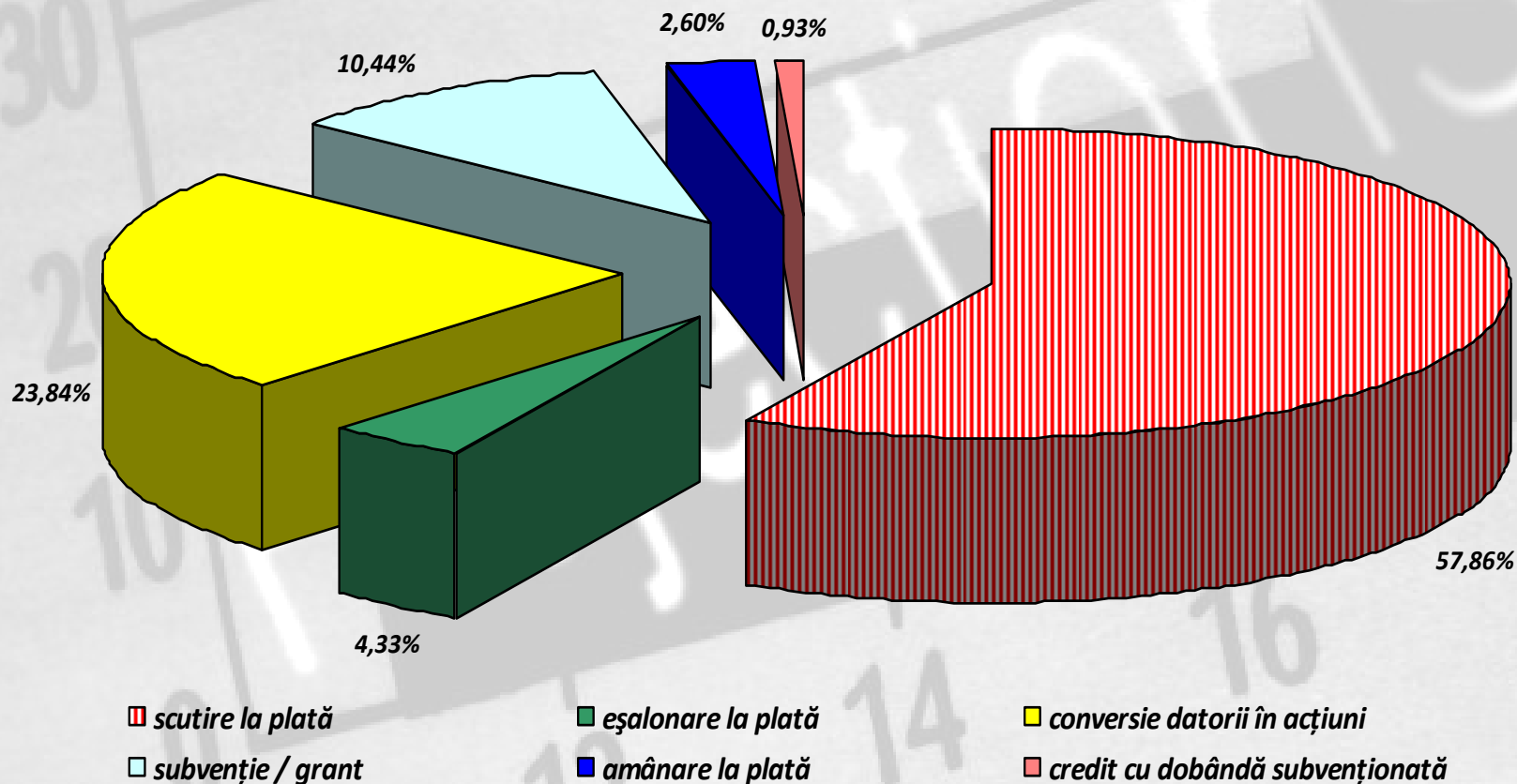
Quantum ajutor de stat plătit, în funcție de sectorul de activitate

Sursa: Departamentul de ajutor de stat al Consiliului Concurenței; chestionare beneficiari, furnizori.

Informații privind ajutoarele de stat acordate

Instrumente utilizate la acordarea ajutoarelor de stat

Sursa: Departamentul de ajutor de stat al Consiliului Concurenței; chestionare beneficiari, furnizori.

Informații privind planurile de restructurare

Durata programelor de restructurare

Nr. crt.	Perioada de derulare a programelor de restructurare	Nr. programe de restructurare derulate pe o asemenea perioadă		
		Total firme	Firme active	Firme în insolvență
1	2 ani	3	3	0
2	3 ani	1	1	0
3	4 ani	28	25	3
4	5 ani	7	6	1
5	6 ani	3	2	1
Total		42	37	5

Sursa: Departamentul de ajutor de stat al Consiliului Concurenței; chestionare beneficiari, furnizori.

Informații privind planurile de restructurare

Costuri pentru realizarea programelor de restructurare

	Total măsuri de restructurare	Firme active ^[1]	Firme active în insolvență ^[2]
cost total estimat pentru realizarea măsurilor de restructurare	3.718.691.703 lei	3.431.390.226 lei	287.301.477 lei
cost total efectiv realizat	3.417.036.013 lei	3.126.906.516 lei	290.129.497 lei
ajutor de stat total acordat	1.548.646.396 lei	1.412.575.118 lei	136.071.278 lei
pondere ajutor de stat acordat în <i>cost efectiv realizat</i> în cadrul măsurilor de restructurare	45,32%	47,17% ^[3]	46,90% ^[4]
pondere surse proprii ale întreprinderii în <i>costul total efectiv realizat</i> în cadrul măsurilor de restructurare	36,16%	35,75% ^[5]	40,48% ^[6]
pondere surse investitor în <i>costul total efectiv realizat</i> în cadrul măsurilor de restructurare	18,52%	19,06% ^[7]	12,62% ^[8]

Sursa: Departamentul de ajutor de stat al Consiliului Concurenței; chestionare beneficiari, furnizori.

^[1] 37 de companii

^[2] 5 companii

^[3] pondere în costul efectiv realizat de către firmele active

^[4] pondere în costul efectiv realizat de către firmele în insolvență

^[5] pondere în costul efectiv realizat de către firmele active

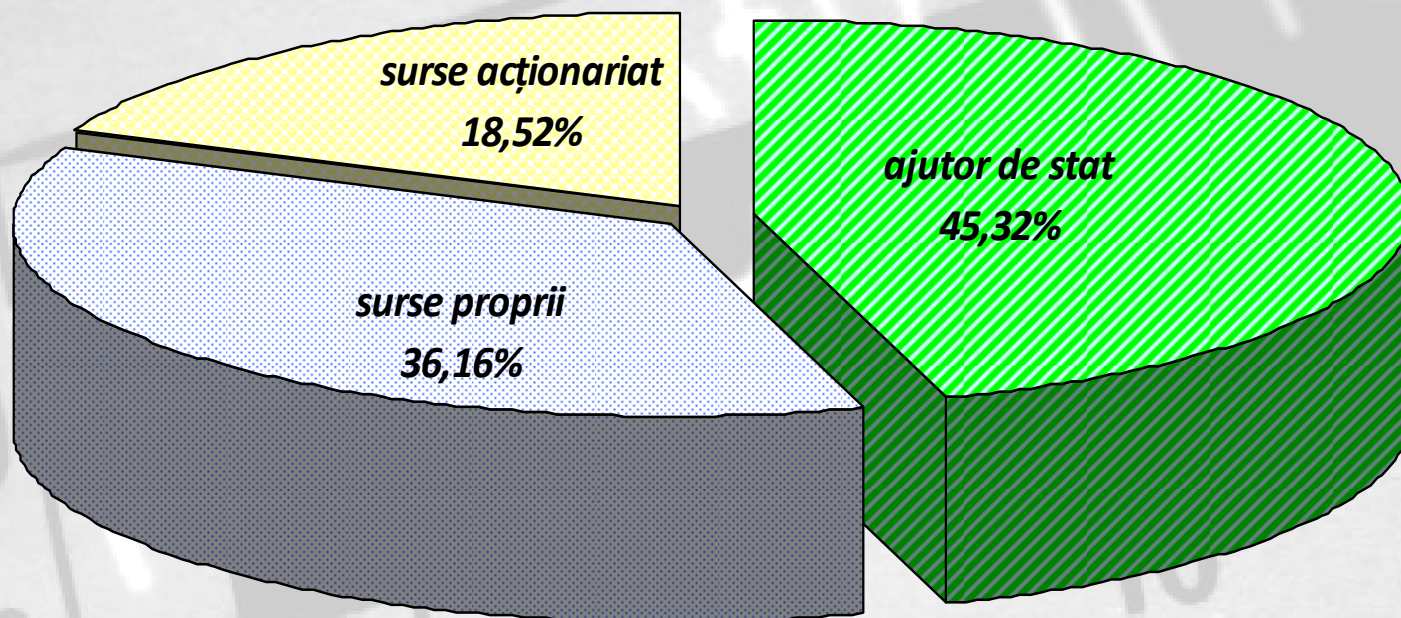
^[6] pondere în costul efectiv realizat de către firmele în insolvență

^[7] pondere în costul efectiv realizat de către firmele active

^[8] pondere în costul efectiv realizat de către firmele în insolvență

Informații privind planurile de restructurare

Structura cheltuielilor în funcție de sursa fondurilor utilizate

Sursa: Departamentul de ajutor de stat al Consiliului Concurenței; chestionare beneficiari, furnizori.

Informații privind planurile de restructurare

Costuri pentru realizarea măsurilor specifice

	Total măsuri organizatorice	Total măsuri tehnologice	Total măsuri de mediu	Total măsuri financiare
Cuquantum:				
cost total estimat pentru realizarea măsurilor	448.802.600 lei	1.252.125.573 lei	175.206.175 lei	1.842.557.355 lei
cost total efectiv realizat	506.398.361 lei	892.667.667 lei	75.169.228 lei	1.942.800.757 lei
ajutor de stat total acordat pentru realizarea măsurilor	37.989.940 lei	82.528.201 lei	0 lei	1.428.128.255 lei
Pondere ajutor de stat acordat pentru realizarea măsurilor în:				
total ajutor de stat acordat	2,45%	5,33%	0,00%	92,22%
cost efectiv realizat în cadrul măsurilor	7,50%	9,25%	0,00%	74,40%
Pondere surse proprii ale întreprinderii în cost efectiv realizat în cadrul măsurilor	77,48%	55,01%	69,99%	15,41%
Pondere surse investitor în cost efectiv realizat în cadrul măsurilor	15,02%	35,74%	30,01%	11,08%

Sursa: Departamentul de ajutor de stat al Consiliului Concurenței; chestionare beneficiari, furnizori

100%

100%

100%

100%

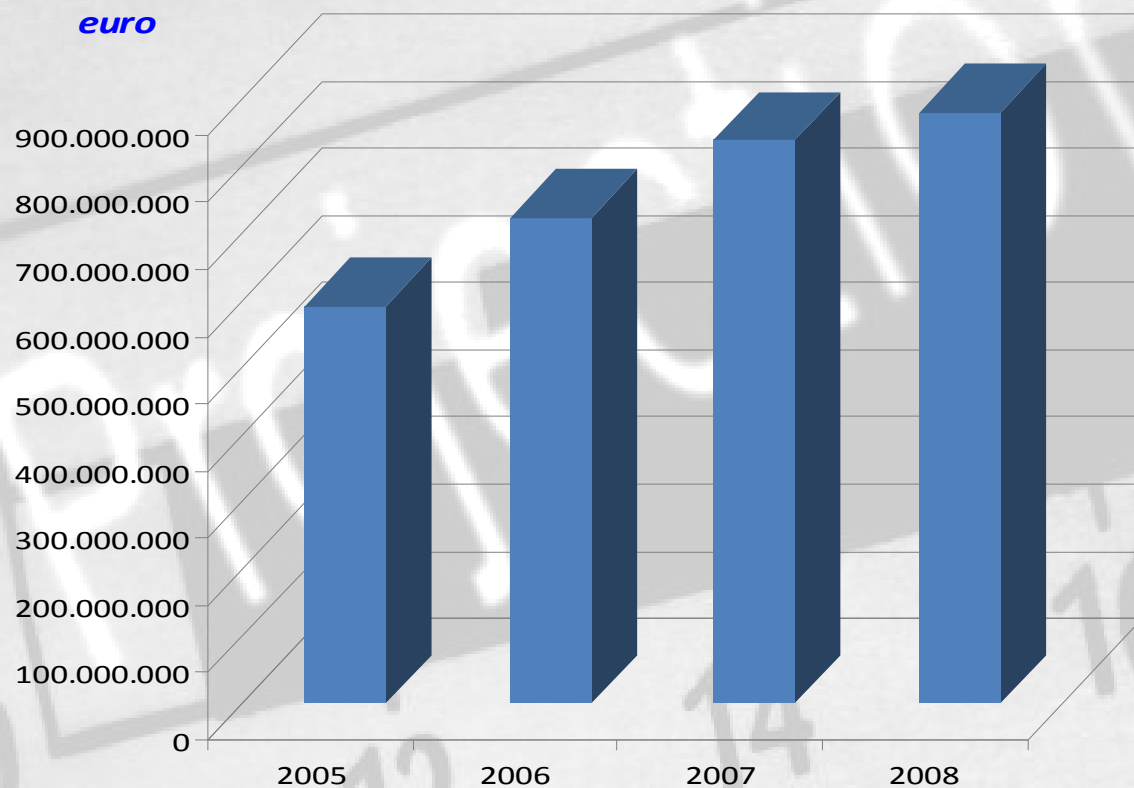
Informații privind planurile de restructurare

Măsuri compensatorii impuse la acordarea ajutoarelor de stat

Tipuri de măsuri compensatorii impuse	Nr. de firme cărora li s-a impus un anumit tip de condiție	Grad de realizare a măsurilor compensatorii
		100%
reducerea capacității de producție	34	34 firme
nemajorarea capacității de producție	5	5 firme
rambursarea unui ajutor de stat acordat anterior	3	3 firme
renunțarea la desfășurarea unei anume activități	3	3 firme
limitarea producției	1	1 firmă
nemajorarea cotei de piață	1	1 firmă
reducerea personalului	1	1 firmă
reducerea gradului de utilizare a capacității proiectate	1	1 firmă
vânzarea unor active	1	1 firmă
Sursa: Departamentul de ajutor de stat al Consiliului Concurenței; chestionare beneficiari, furnizori.		

Situația economico - financiară

Producția realizată

Sursa: Departamentul de ajutor de stat al Consiliului Concurenței; Institutul Național de Statistică.

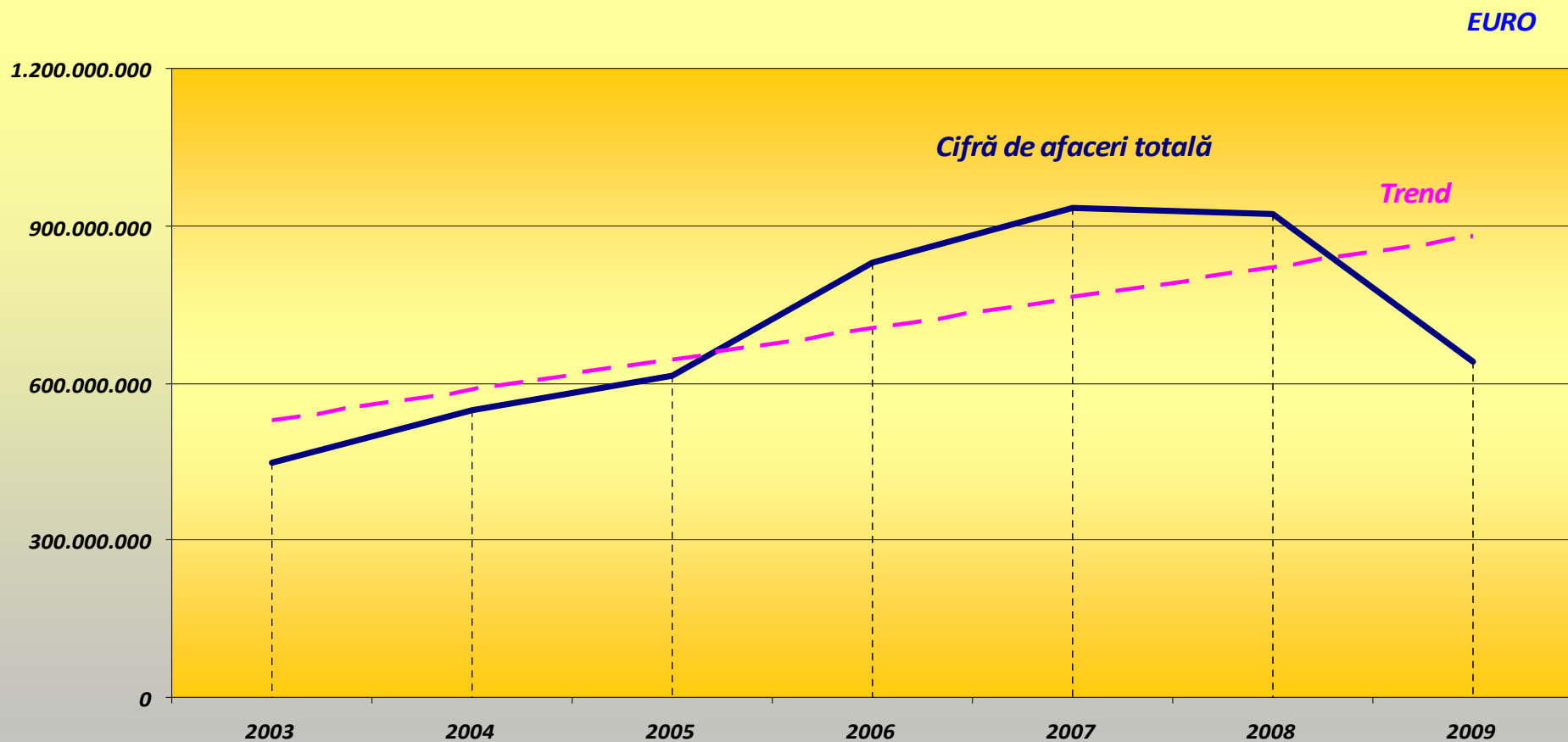
Situația economico - financiară

Producția realizată

Criteriu	Nr. firme cu <u>creștere</u> a producției an final / an debut program de restructurare	Nr. firme cu <u>scădere</u> a producției an final / an debut program de restructurare
Total, din care	28	14
Stare juridică:		
firme active	25	12
firme active în insolvență	3	2
Sector de activitate:		
industria extractivă	4	1
industria prelucrătoare	19	13
construcții	1	0
transport rutier de mărfuri și transport fluvial	3	0
cercetare dezvoltare în alte științe naturale și inginerie	1	0

Situația economico - financiară

Cifra de afaceri realizată

Sursa: Departamentul de ajutor de stat al Consiliului Concurenței; chestionare beneficiari, Ministerul Finanțelor Publice.

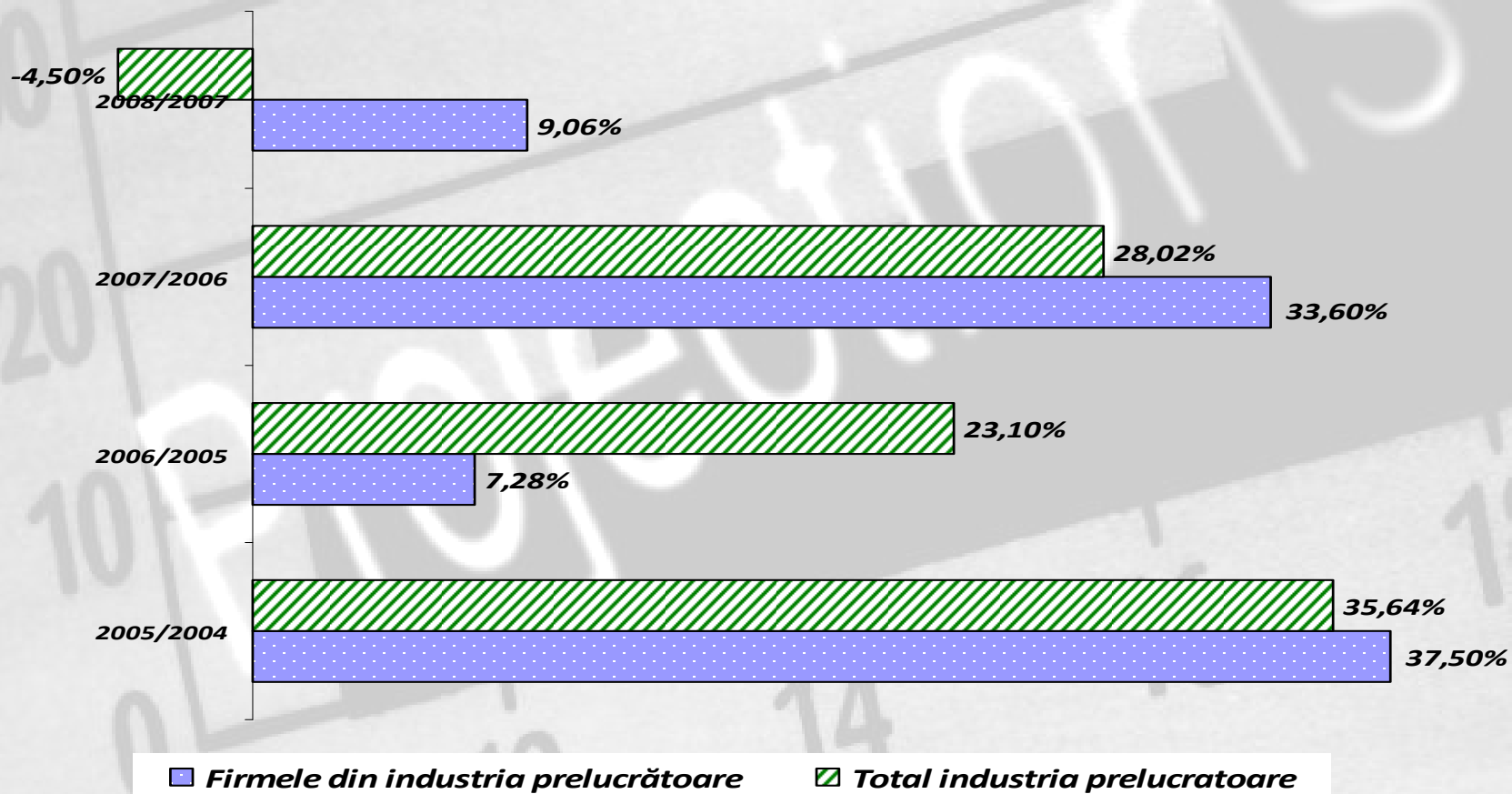
Situația economico - financiară

Cifra de afaceri realizată

Criteriu	Nr. firme cu <u>creștere</u> a cifrei de afaceri 2009 / 2004	Nr. firme cu <u>scădere</u> a cifrei de afaceri 2009 / 2004
Total, din care	17	25
Stare juridică:		
firme active	16	21
firme active în insolvență	1	4
Sector de activitate:		
industria extractivă	2	3
industria prelucrătoare	12	20
construcții	0	1
transport rutier de mărfuri și transport fluvial	2	1
cercetare dezvoltare în alte științe naturale și inginerie	1	0

Situația economico - financiară

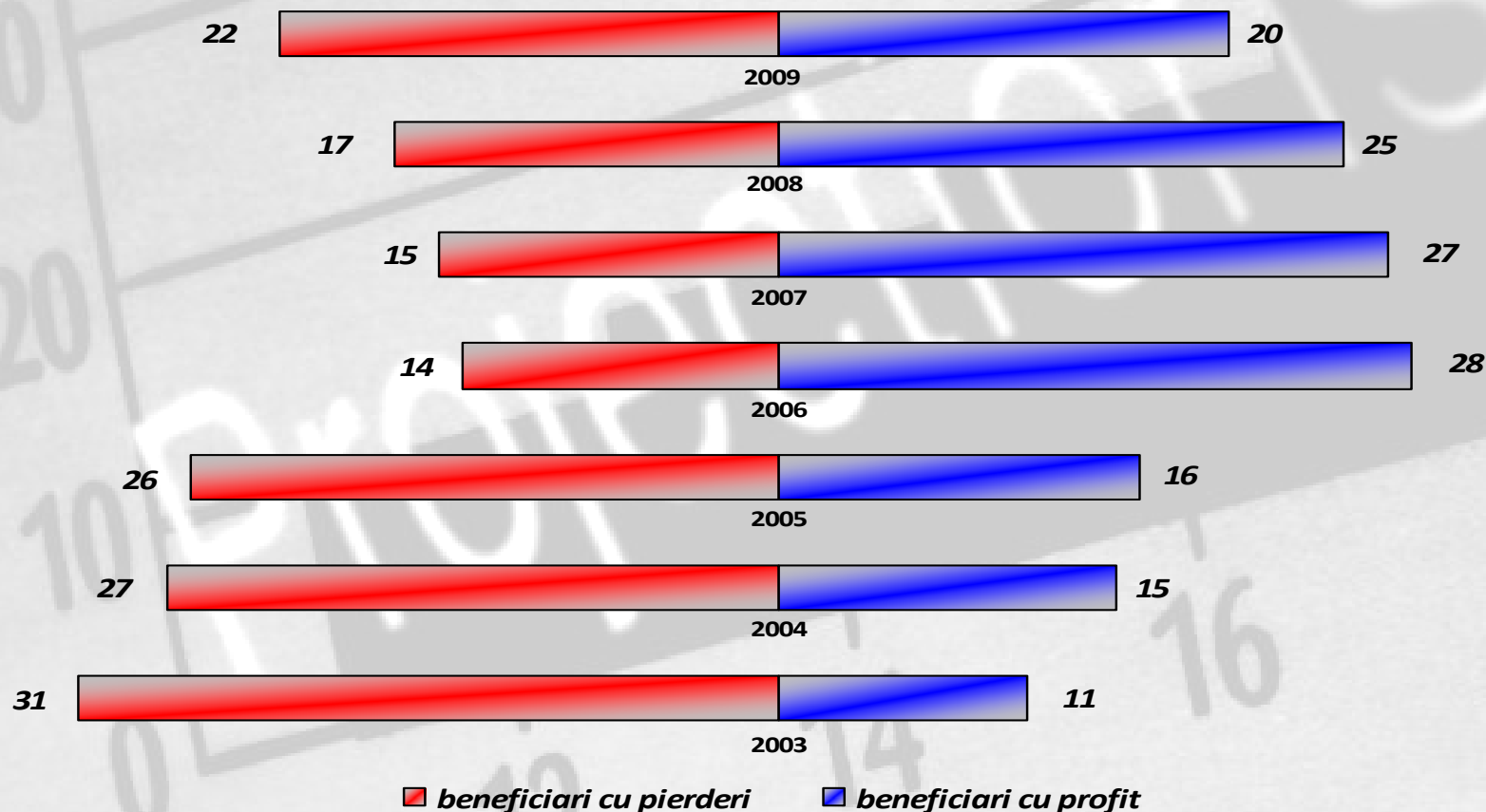
Evoluția raportului dintre cifra de afaceri din anul curent față de anul anterior pentru beneficiari și pentru sectorul în care activează (exemplu: industria prelucrătoare)

Sursa: Departamentul de ajutor de stat al Consiliului Concurenței, Institutul Național de Statistică.

Situația economico - financiară

Rezultatul exercițiului financiar (număr firme cu profit / pierdere)

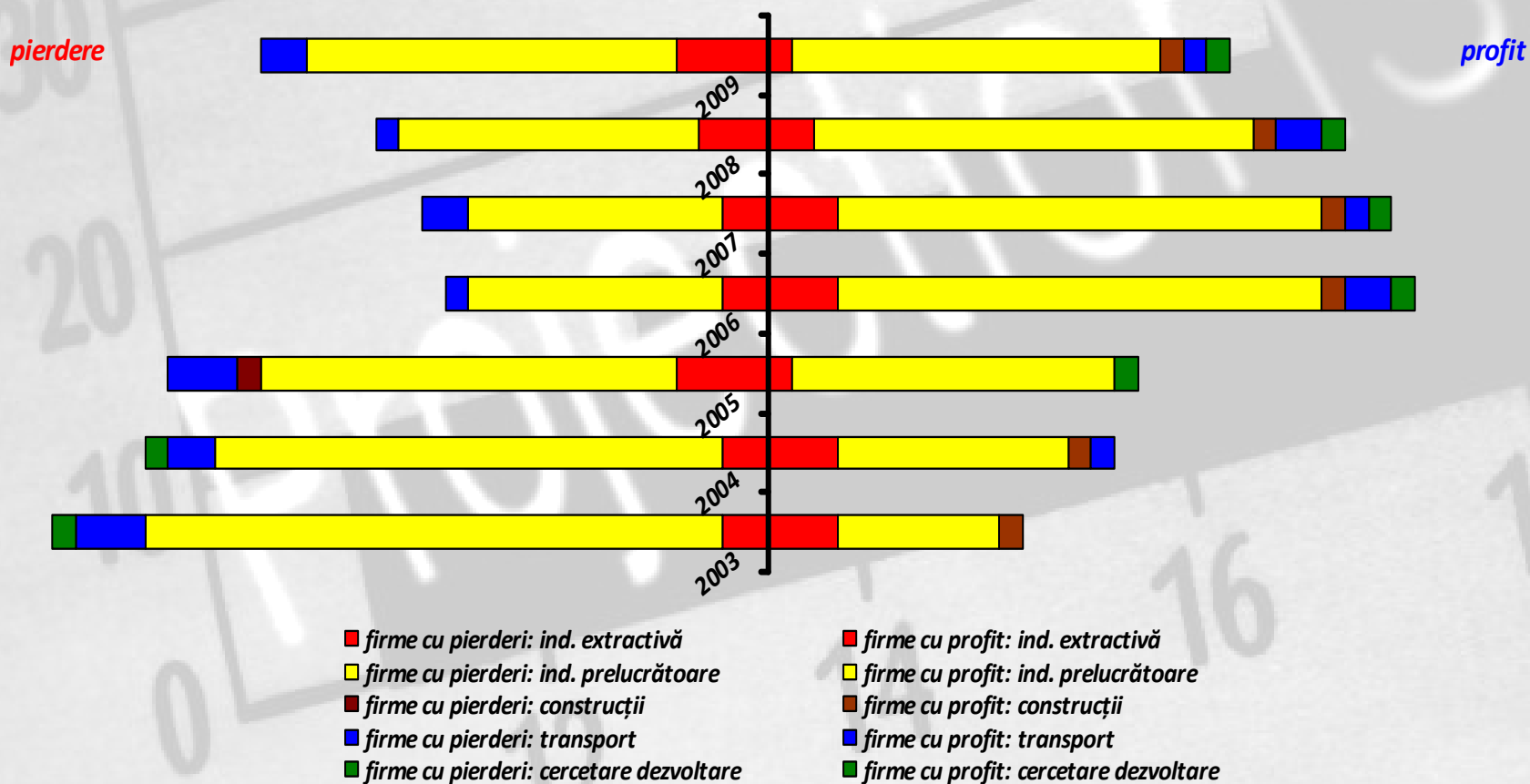

Sursa: Departamentul de ajutor de stat al Consiliului Concurenței; chestionare beneficiari, Ministerul Finanțelor Publice.

Situația economico - financiară

Rezultatul exercițiului financiar

(firme cu profit / pierdere, grupate pe sectoare de activitate)

Sursa: Departamentul de ajutor de stat al Consiliului Concurenței; chestionare beneficiari, Ministerul Finanțelor Publice.

Situația economico - financiară

Indicatori economico - financiari

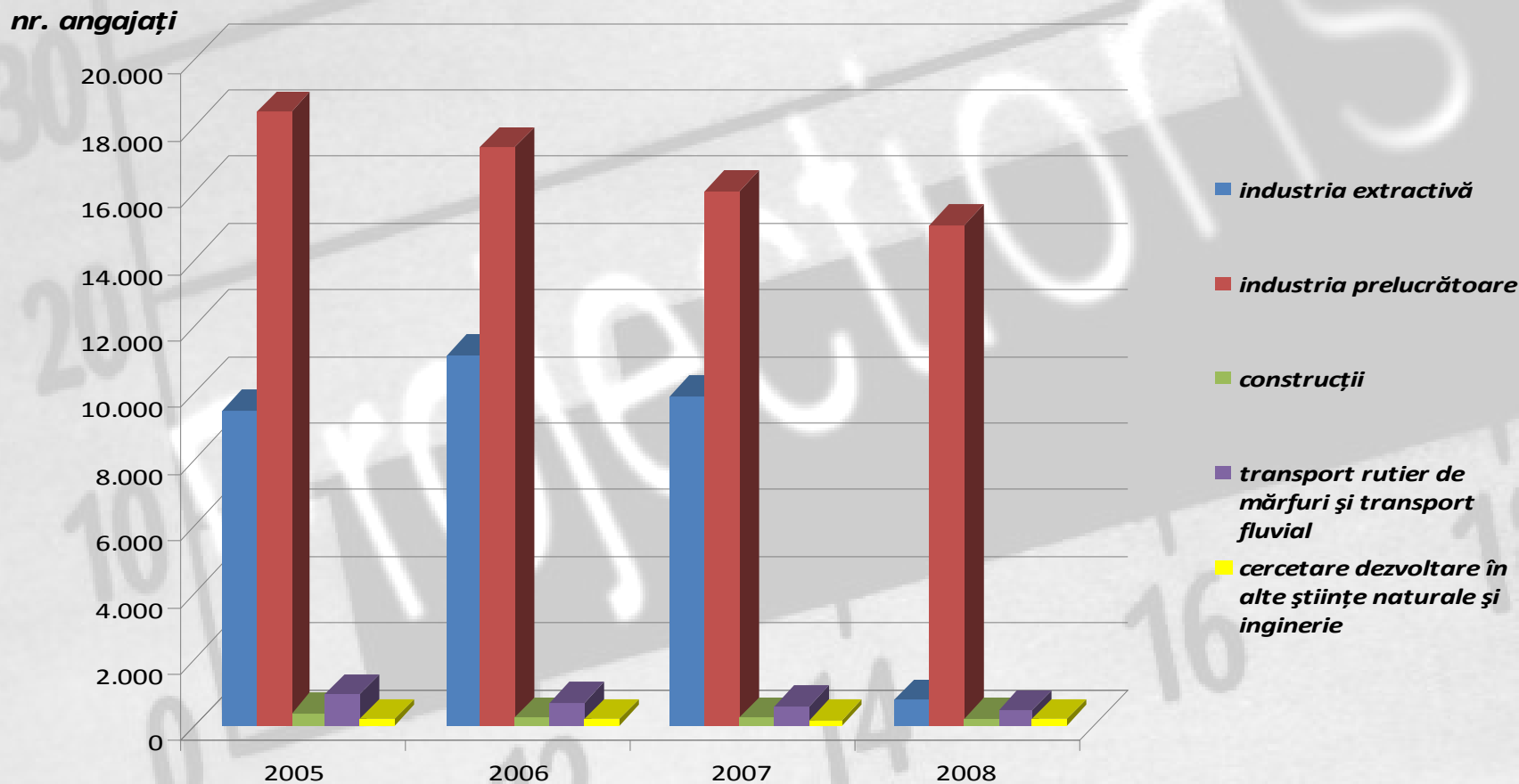
Obligații restante ale firmelor active, la bugetul de stat, la 30 septembrie 2010:

Buget de Stat		Buget asig. sociale		Buget asig. șomaj		Buget asig. de sănătate	
Nr. firme	Valoare restante	Nr. firme	Valoare restante	Nr. firme	Valoare restante	Nr. firme	Valoare restante
18	<i>160.983.792 lei</i>	15	<i>117.268.263 lei</i>	15	<i>2.915.641 lei</i>	15	<i>23.424.266 lei</i>
Sursa: Departamentul de ajutor de stat al Consiliului Concurenței; Ministerul Finanțelor Publice							

Pondere debite restante în cifra de afaceri 2009	Nr. firme
până în 0,1%	7
între 1% - 5%	5
între 7% - 37%	4
între 150% - 230%	2
Total	18

Politica de resurse umane

Evoluția numărului angajaților, în funcție de sectorul de activitate

Sursa: Departamentul de ajutor de stat al Consiliului Concurenței; Institutul Național de Statistică.

Politica de preț

70% dintre societăți au adaptat politica de preț la condițiile pieței (concurenților).

7,5% dintre firme nu aplică o politică anume în domeniul prețurilor, stabilind prețurile de cele mai multe ori prin negociere directă cu clienții.

O singură întreprindere practică prețuri avizate de Ministerul Finanțelor Publice (prețurile produselor de balastieră), iar o alta practică prețul stabilit la nivelul grupului din care face parte (grupul asigură contractele și comenzile pentru societate).

Marja de profit practică este între 5% și 25%.

Politica de produs

Majoritatea întreprinderile au avut o politică de produs flexibilă, care să răspundă nevoilor clienților și să producă o valoare adăugată cât mai mare.

27,5% dintre societăți au afirmat că au realizat produse cu valoare adăugată mare (pondere valoare adăugată de până la 75%) și care reprezintă totodată și o cotă substanțială din totalul vânzărilor firmei (ex. 40% din vânzări).

7,5% dintre societăți s-au axat pe realizarea produselor care necesită un flux continuu de producție, cu capacitate mare de producție, preocupându-se pentru micșorarea în acest mod a costurilor.

15% dintre companii au menționat că s-au orientat spre produsele cu valoare adăugată mică, realizate în cantități mari, opțiune aleasă mai ales în perioada de criză (datorită creșterii prețurilor la energie, materii prime etc.).

Se reclamă existența pe piață a unor produse ieftine, de calitate proastă (în special aduse din China) care, pe fondul actualei crize, îngreunează desfășurarea activității acestora.

EFECTELE MĂSURILOR DE AJUTOR DE STAT

Efecte resimțite la nivelul companiilor

- **îmbunătățirea situației economico - financiare**, contribuind la restaurarea viabilității, creșterea credibilității societăților față de furnizori, clienți și finanțatori;
- **reducerea** substanțială sau eliminarea datoriile către stat;
- **continuarea existenței pe piață** a unor companii ce realizează produse cu valoare adăugată foarte mare, care încorporează tehnologii înalte, cu o piață a producătorilor foarte restrânsă;
- **păstrarea personalului** calificat;
- **modernizarea fluxurilor de producție**, a procedeelor și tehnologiile utilizate (creșterea calității produselor);
- **modificarea structurii de producție** pentru a face față cererii în continuă schimbare de pe piața concurențială.

EFECTELE MĂSURILOR DE AJUTOR DE STAT

Efecte produse la nivelul sectorului și al regiunii

- **menținerea concurenței**
- **păstrarea locurilor de muncă**
17.000 - locuri de muncă păstrate.
- **realizarea de investiții**
1.868.389.616 lei - efort financiar al beneficiarilor și acționarilor.
- **taxe și impozite plătite la bugetul de stat**
578 milioane de euro - taxe și impozite plătite în perioada 2004 – 2010.
- **export**
1,2 miliarde euro – export realizat în perioada 2004 – 2009

CONCLUZII

- **Beneficiari ajutor de de stat pentru restructurare:** 42 firme;
- **Întreprinderi în insolvență:** 5;
- **Sectoare de activitate:** industria prelucrătoare (32), industria extractivă (5), construcții (1), transport rutier de mărfuri (2), transport fluvial (1), cercetare dezvoltare (1);
- **Acționariat:** public (4), privat (38);
- **Capital social:** majorat cu 73,81%;
- **Ajutor de stat plătit:** 1.548.646.396 lei (aproximativ 432 milioane euro);

CONCLUZII

- **Cifră de afaceri:** creștere 2009 / 2004 pentru 40% dintre firme;
- **Export:** 1,2 miliarde euro în perioada 2004 – 2009
- **Profit:** 2003 – 11 firme, 2006 – 28 firme, 2009 – 20 firme;
- **Păstrarea locurilor de muncă:** 17.000 angajați în 2009 față de 29.000 salariați în 2005;
- **Realizarea de investiții:** 1.868.389.616 lei - efort financiar beneficiari și acționari;
- **Taxe și impozite plătite la bugetul de stat:** 578 milioane de euro - în perioada 2004 – 2010.